

SLOVAK GOVERNANCE INSTITUTE
INŠTITÚT PRE DOBRE SPRAVOVANÚ SPOLOČNOSŤ

Kalinčiakova 27, 831 04 Bratislava
Tel: +421-2-44 636 080
kubanova@governance.sk
www.governance.sk

norway grants

NADÁCIA OTVORENEJ SPOLOČNOSTI
OPEN SOCIETY FOUNDATION

Tento projekt je spolufinancovaný z Finančného mechanizmu EHP, Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky, ktorého sprostredkovateľom je Nadácia otvorenej spoločnosti.

TLAČOVÁ SPRÁVA

Materská škola z ulice A. Kmeťa 11 v Žiari nad Hronom zvíťazila v súťaži SGI – Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť o najlepšie prístupy a metódy vo vzdelávaní detí zo znevýhodneného prostredia na materských a základných školách

Deti na okraji spoločnosti často obsadia tie posledné lavice v škole a veľa sa od nich neočakáva. Sú však aj školy, kde toto pravidlo neplatí a kde všetky deti vedú zažiť radosť z úspechu. Aj keď viaceré z týchto škôl bojujú s materiálnymi problémami, chýbajúcimi ihriskami, či slabou podporou rodičov, výsledky, ktoré dosahujú v práci s deťmi, sú obdivuhodné. Ľudský prístup učiteľov, nové nápady a schopnosť vyťažiť maximum z dostupného vybavenia premenili ich školy na príťažlivé miesto.

Na prelome roka 2009/2010 sa konala súťaž SGI – Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť o najlepšie prístupy a metódy vo vzdelávaní detí zo znevýhodneného prostredia na materských, základných a špeciálnych základných školách. Už tretí ročník súťaže je súčasťou projektu Žiaci zo znevýhodneného prostredia v procese školskej reformy, medzi ktorého ciele patrí aj podpora tvorby a šírenia inovatívnych prístupov učiteľov k vzdelávaniu. **Zámerom súťaže je verejne oceniť tých, ktorí z vlastnej iniciatívy vytvárajú a zavádzajú do praxe nové prístupy, propagovať získané poznatky a rozširovať ich využívanie v prospech ďalších žiakov, učiteľov a škôl.** Do súťaže sa zapojilo 26 škôl, ktoré v priebehu februára posúdila odborná komisia podľa troch hlavných kritérií: inovatívnosť, dopad na komunitu a efektívnosť.

Prvé miesto získala Materská škola z ulice A. Kmeťa 11 v Žiari nad Hronom. Postupnú premenu materskej školy formoval od roku 1994 alternatívny vzdelávací program Krok za krokom. Zaškolenie všetkých učiteľov v tomto programe spolu so skúsenosťami s integráciou detí s telesným a mentálnym znevýhodnením pomáha škole pri práci s rómskymi deťmi, z ktorých mnohé žijú v zlých podmienkach v chatrčiach bez vody a elektriny. Do aktivít s deťmi škola zapája asistentku učiteľa a predovšetkým rodičov. Matky pomáhali deťom pri práci v triede, zúčastňovali sa hier a boli pre ne zorganizované aj rôzne kurzy a zriadená špeciálna miestnosť s práčkou, šijacím strojom, rádiom, televízorom, videom a kuchynským zariadením. „*Táto práca je pre nás prirodzenosťou ako dýchať vzduch*“, uvádza pani učiteľka Beáta Kollárová a dodáva, že ich snaha viedla k zmene postojov oboch komunit - rómskej i majoritnej. „*Bez väčších predsudkov sa navzájom rešpektujú a akceptujú. Počet detí z rómskej komunity v špeciálnej základnej škole sa znížil a mnohé deti sú schopné zvládnuť učivo prvého, prípadne nultého ročníka ZŠ. Baví nás do práce vnášať nové prvky a spolu s deťmi zažívať pocity úspechu, vidieť ako sa nám rodičia otvárajú a sú radi medzi nami,*“ uzatvára Beáta Kollárová.

Druhé miesto obsadil projekt Stroskotaneckej televízie štvrtákov zo Základnej školy v Trstenej. Od roku 2008 sa dvadsaťštyri detí stalo reportérmi, moderátormi, kameramanmi, fotografmi multimediálneho štúdia vlastnej Stroskotaneckej televízie, ktorej programy verejne publikovali pre širokú verejnosť na svojom blogu www.stroskotanci.spaces.live.com. „*Keďže práca detí s IKT sa javila ako výrazný motivujúci prvok najmä pre deti so slabšími vzdelávacími schopnosťami, rozhodli sme sa založiť svoju televíziu prostredníctvom triedneho blogu,*“ hovorí pani učiteľka Gabriela Kapjorová. Pre nedostatok techniky blog najskôr slúžil ako elektronická kronika triedy.

Po úspechu v niekoľkých grantových výzvach získali deti možnosť naučiť sa pracovať s digitálnymi fotoaparátmi, kamerou, diktafónom, interaktívnou tabuľou, hlasovacím zariadením, multifunkčným zariadením, vizualizérom, dataprojektorom. „*Deti pracovali na stanovených úlohách, ale ak zbadali, že sa v triede deje niečo zaujímavé, pekné, nevšedné, mohli si zobrať fotoaparát, kameru či diktafón a danú situáciu nahráť. Postupne sa tak v triede vyprofilovali deti, ktoré častejšie siahali za fotoaparátom, iné skôr bavilo kamerovať, či robiť rozhovory a niektoré deti sa najradšej realizovali pri spracovávaní elektronických príspevkov,*“ vysvetľuje Gabriela Kapjorová, „*a takto sa nám úplne prirodzenou formou podarilo zostaviť stroskotanecký tím, v ktorom sa deti učia spolupracovať.*“

Na treťom mieste skončil projekt Základnej školy s materskou školou Jurské. Aj napriek tomu, že škola zápasí s nevyhovujúcimi priestormi a chýbajúcim ihriskom, telocvičňou či školským dvorom, môže sa pochváliť veľkým nárastom záujmu o školu a takmer dokonalou dochádzkou. Ako uvádza zástupkyňa školy Jana Lesná, všetci žiaci na škole sú z rómskeho etnika, ktoré tvorí 90% obce, a preto je snahou školy, aby neboli izolované od sveta a mohli si vyskúšať to, čo im v rodinnom prostredí nie je umožnené. „*Pre bežných žiakov je mnoho vecí bezproblémových a prirodzených, no naši žiaci sa s nimi nestretávajú a nepoznajú ich. Napríklad výpočtová technika je v obci len na obecnom úrade, v škole a jednej rodine.*“ Práca so žiakmi v Jurskom vedie cez pracovné činnosti, varenie, stolovanie a spájanie zručností s bežným životom, až po prácu s počítačmi a ukazuje, že aj z mála sa dá vytvoriť pre žiakov veľký zážitok. „*Veľmi sa nám osvedčilo moderovanie v televízore,*“ hovorí Jana Lesná, „*pričom zo starého televízora nám pán údržbár vybral celé vnútro a ostal len vonkajšok s prázdnu zadnou stranou a žiaci čítali a komunikovali v „ozajstnom“ televízore ako moderátori a herci.*“ Vďaka spolupráci s dvoma asistentami učiteľa sa podarilo získať pre spoluprácu aj rodičov, ktorí sa zúčastňujú aktivít v škole.

Ocenené boli aj viaceré školy, ktoré ponúkali zaujímavé voľno-časové aktivity pre žiakov. Ukazujú, že aj úspešné zapojenie dieťaťa v jednom záujmovom krúžku môže výrazne ovplyvniť celkové správanie a školský prospech dieťaťa. Príkladom môže byť Spojená škola internátna v Ždani zo štvrtého miesta, ktorej pedagógovia a žiaci nacvičili vlastnú divadelnú hru s tematikou hygieny. Ako uvádzajú pani učiteľky Helena Meštelérová a Renáta Hegedušová, „*hra bola založená na prvkoch hip-hopu s chytľavou modernou hudbou, prostredníctvom ktorej „herci“ zábavnou formou stvárnili zvolenú zdravotnú tematiku.*“ Predstavenia sa zúčastnili celé generácie rómskych rodín: rodičia, babky, dedkovia, tety, ujovia, bratrance, sesternice.

Poradie víťazných škôl:

1. Materská škola, elok. triedy ul. A. Kmeťa 11, Žiar nad Hronom (Beáta Kollárová, 045/6738262)
2. Základná škola, Hviezdoslavova 822, Trstená (Gabriela Kapjorová, 043/5391 076)
3. Základná škola s materskou školou, č. 40, Jurské (Jana Lesná, 052/ 4589647)
4. Spojená škola internátna, č.244, Ždaňa (Helena Meštelérová, 055/6980050)
5. Základná škola s materskou školou, P.E. Bardoša 121, Habovka (Adriána Kovalčíková, 043/5395116)

Vďaka súťaži sa Inštitútu pre dobre spravovanú spoločnosť podarilo získať mnoho informácií, ktoré môžu poslúžiť ako inšpirácia pre pedagógov z rôznych škôl pracujúcich v podobnej oblasti. Väčšina aktivít je vhodná aj pre prácu s bežnými deťmi, hlavne na prvom stupni základných škôl. **V tomto školskom roku vyjde zborník s opismi najlepších vzdelávacích metód a praktických skúseností a uskutočnia sa pracovné semináre pre učiteľov ďalších škôl.**

Viac informácií o ocenených projektoch nájdete na webovej stránke projektu www.skolainak.sk, ktorá umožňuje učiteľom aj rodičom výmenu skúseností z tejto oblasti, vrátane učebných materiálov a on-line poradne. Kontaktovať nás môžete na tel. číslo 02 / 44 636 080, 0904/015 968 alebo mailom na adrese kubanova@governance.sk.

Judit Kontseková, Ľubica Pavlovičová, Martina Kubánová,
koordinátorky súťaže